

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

За останні роки мода на «екологічно чистий» спосіб життя отримала визнання і поширилася на більшість розвинених країн світу, що і дозволило екологічному туризму досягти такої популярності. Але, насамперед, цей вид туризму не просто відпочинок на природі, його основною метою є збереження природних ландшафтів – масових місць відпочинку подорожуючих.

Екологічний туризм – це пізнавальна і відповідальна подорож у природні зони, яка спрямована на зберігання екосистем при повазі до інтересів місцевого населення. Враховуючи високий рівень забруднення довкілля в Україні, питання про вибір екологічно чистого місця відпочинку стає все більш актуальним. Варто зазначити, що більшість туристичних об'єктів в Україні є природного походження, що й є важливою передумовою для розвитку екологічного туризму. В межах концепції сталого розвитку екологоорієнтоване природокористування на природно-заповідних територіях України, потребує зосередження відповідних зусиль й тому заслуговує на детальніше вивчення.

Дослідниками питання екологічного туризму з'ясована така ключова риса, що більша кількість жителів міст намагається виїхати за його межі наприкінці трудового тижня. Щоб говорити про можливі перспективи, важливо чітко розуміти, що ними рухає? Що вони ставлять собі за мету? Найпростіша відповідь – задовольнити свої рекреаційні потреби: поліпшити свій емоційний стан, зняти психологічне напруження, подихати свіжим повітрям, поплавати у водоймах, помилуватися на захід сонця тощо. Чи можна це віднести до екологічного туризму? На жаль, ні так як люди переважно прагнуть до спілкування з природою, щоб скористатися її благами, нічим, як правило, не віддячуючи їй за це, а в багатьох випадках і завдаючи їй непоправної шкоди: гори сміття, вищипаний верхній шар родючого ґрунту, забруднені річки та озера, висушені болота, зниклі рідкісні види флори та фауни і т.д.

Варто завжди пригадати, що природа – головне джерело задоволення матеріальних і духовних потреб. Усвідомлення цього очевидного факту неминуче має спрямовувати людину на позиції любові й поваги до природи. Але це тривалий процес. До того ж відбувається він не автоматично.

Україна має потужний туристсько-рекреаційний потенціал для розвитку екологічного туризму: є багато природних територій і об'єктів, придатних для відпочинку. Це річки, озера, окремі скелі, каньйони і просто території з прекрасними краєвидами. Об'єктами екотуризму в Україні є національні природні парки, біосферні заповідники та регіональні ландшафтні парки, пам'ятки природи, а також штучно створені людиною ботанічні, дендрологічні і зоологічні парки. Національні природні парки займають 20,9% території природно-заповідного фонду держави, біосферні заповідники – 9,6%, регіональні ландшафтні парки – 17,2%. Станом на 01.01.2016 р. природно-заповідний фонд України має в своєму складі 8184 території та об'єктів загальною площею 4082780,55 га (фактична площа 3803131,84 га) та 402500,0 га в межах акваторії Чорного моря.

На даний час екологічний туризм в Україні існує і розвивається переважно на території національних природних парків. Переважно у формі науково-пізнавального туризму, який є характерним для Карпатського і Яворівського національних природних парків, де туристам пропонують екскурсії по організованих екологічних стежках. В інших національних природних парках України відвідувачі мають можливість випробувати різні види екологічного туризму, а саме: кінний екотуризм, парапланеризм і балунінг (подорожі на повітряних кулях), альпінізм, екстремальний екотуризм, рибальство, підводний екотуризм з плаванням з аквалангами до підводних печер і гротів та інші.

Для стимулювання розвитку екотуризму потребує подальшого вдосконалення чинна нормативно-законодавча база. Також необхідною є відповідна організаційна та інвестиційна підтримка з боку держави. Як результат, екологічний туризм в Україні стимулюватиме економічний розвиток, приплив іноземного капіталу, створення нових робочих місць в туристсько-рекреаційній інфраструктурі, що позитивно впливатиме на добробут та рівень життя населення.

Вважаємо, що екологічний туризм в Україні є перспективним видом діяльності. Проте, для цього потрібно цілеспрямовано формувати у суспільства дбайливе ставлення до природи, виховувати почуття вдячності до неї за те, що вона дає людству, за її роль у житті теперішніх і попередніх поколінь. Розвитку екологічного туризму сприятиме небайдужість кожної людини до стану навколишнього природного середовища, так як природні рекреаційні ресурси є незамінною умовою і матеріальною базою розвитку рекреаційного природокористування, а їх охорона від забруднення і руйнування – найважливіше завдання суспільства.